

noma novega in občinstvo na to že sedaj opozarjamo!

Listnica uredništva.

Listnica uredništva. Slivnica. Pisano s svinčnikom in radi tega že objava dopisa nemogoča. Spomini na Trsat bi spadali v kak čisto nabožni list kakor n. pr. »Glasnik najsvetejših Src«. Šmartno ob Paki. Organizacija »Kolo jugoslovanskih sester« je »Jutrove« barve in radi tega ne spada v naš list. Radi praznika presv. R. T. je izšla ta številka »Gospodarja« mesto v četrtek že v sredo. Dopisi od srede bodo radi tega priobčeni v prihodnji številki.

Cene in sejmska poročila.

GENE TUJEMU DENARJU.

Zadnje dni se je dobilo na zagrebški borzi v valutah: 1 ameriški dolar za 56.50 Din.

Dne 6. junija 1928 pa v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 7.982—8.012.

100 italijanskih lir za 299.50.

100 madžarskih pengov za 9.914—9.944.

1 ameriški dolar za 56.71—56.91.

100 francoskih frankov za 222.75—224.75.

100 nemških mark za 13.5875—13.6175.

100 čehoslovaških kron za 168.10—168.90.

SEJMI.

6. junija Breg pri Ptujju,

9. " Pilštajn,

11. " Nova cerkev, Dobrovnik (Prekmurje),

12. " Turnišče (Prekmurje),

13. " Žalec, Loče, Sv. Andraž v Slov. gor., St. Janž pri Dravogradu, Kozje.

Cene živini in mesu so ostale od zadnjich neizpremenjene. Prihodnji veliki sejem, ki je odločujoč glede cen, se vrši v Mariboru na prihodnji torek.

Mariborski trg z dne 2. junija 1928. Trg je bil kakor običajno dobro založen in obiskan. Slaninanjev je bilo 16 in 3 vozovi, naloženih s krompirjem in drugo zelenjavo. Cene mesu in mesnim izdelkom so ostale neizpremenjene od prejšnjega tedna. — **Peratnine in drugih domačih živali** je bilo 200 komadov. Cene so bile: piščancem Din 10—25, kokošim 30—40 Din, racam, gosem in mladim puranom 35—65 Din, starim 50—100 Din, domačim zajcem Din 10—25, kozličem 75—125 Din, koštrunom 100—150 Din, kanarčkom 50—150 Din. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje in cvetlice.** Cene v dinarjih: krompir 1—1.25, hren 8, kisló zelje 3—4, kislá repa 1.50—2, čebula 5, česenj 10—14, grahovo stročje 10, letošnji krompir 10, surovo maslo 36—40, kuhano 40—44, čajno 50—65, sir 25—85 1 kg. Glavnata solata 0.50—1.50, karfičola 7—15, koloraba 3 za komad, špargelj 16—18 za kg, črešnje 16—26, posušene slive 12, orehi 36—40 za kg. Cvetlice 3—25, z lonci vred 15—75 za komad. Sadik in vinskih trt tokrat ni bilo na trgu.

Seno in slama na mariborskem trgu. Kmetje so pripeljali v sredo 30. maja 15 vozov sena, 6 slame. V soboto, 2. junija 16 vozov sena in 5 slame. Cene so bile senu Din 65—110, slami 40—50 za 100 kg. Slami tudi Din 1.75—2 za eden snop.

Žitni trg v Novem Sadu. Pšenica: bč. 350—355, potiska 355 do 357.50, gor. ban. 350—352.50, juž. ban. 347.50 do 350; oves: bč., slav. 245—250, mac. 222.50 do 227.50; koruza: bč. 290—295, bela 300—305, ban. 290—292.50, srem. 290—295; moka 0 g in gg 475 do 485,

št. 2 460—470, št. 5 440—450, št. 6 420—430, št. 7 356—360, št. 8 240—245; otrobi: 210—220. — Promet: 9 vag. pšenice, 4 vag. koruze, 3 vag. moka, 13 in pol vag. otrobov.

O vremenu.

Malokdaj opazuje kmetovalec vremenske spremembe tako pogosto, kakor za časa spravljanja sena in žetve. Vsak dan večkrat gleda proti nebu in premišljuje, ali že sme pričeti s košnjo, ali mu bo poslalo solnce zadosti toplih žarkov, da se seno pravo časno posuši. Ker vpliva vreme med košnjo in žetvijo v tako veliki meri na uspeh sušenja sena in žita ter na njihovo kakovost, je važno, da ve kmetovalec vsaj najvažnejše o tem, kako je mogoče približno določiti — kakšno bo vreme.

Spremembo vremena povzročajo vetrovi, ki prinašajo s severa suh in hladen, od juga pa vlažen in topel zrak. Ker se zemlja vrti okrog svoje osi, se vsled tega odkloni smer vetra in prihaja k nam južni veter od jugozapada, severni pa od severovzhoda. Smer vetra najlažje opazujemo po smeri dima nad dimniki.

Spremembe vremena nam kažejo posebne priprave — barometri. Barometer se dviga pri suhem, severnem vetru, pada pa pri vlažnem, južnem vetru. Praviloma bi nam torej moral prinesiti severovzhodni veter suho in jasno vreme, ker posuši vlago jugozapadnega vetra. Ker pa more hladni zrak sprejeti v sebe manj vlage, kakor topli, nam prinese večkrat tudi severovzhodni veter dež. Ako pa ta veter vzdrži dalje časa, se začnejo oblaki zgoščevati in dvigati ter se v višini razpršijo. Dokler pa niha veter med severozapadom in severom, je vreme nestanovitno. Ko nastopi jugozapadni veter, navadno ne prinese takoj dežja. Ta veter je topel in more sprejeti zato zrak, večje množine vlage, ki se le počasi zgoščuje, vsled česar se prevleče nebo vedno bolj z belkasto tančico. Ta se spremeni v male, pahuljaste oblake, ki se razširjajo v podolgastih pasovih od juga sem.

Ako preskoči jugovzhodni veter proti jugu, moremo pričakovati trajno slabo vreme. Sicer se za kratko še enkrat zjasni, veter gre proti zapadu, dež preneha, zrak pa ostane soparen. Kmalu pridejo od juga temni in nizki oblaki z zabrisanimi robovi, ki zagrnejo nebo v sivo, nakar sledi pohleven dež, ki traja dalje časa.

Ako prideta skupaj severovzhodni in jugozapadni veter, se temperatura hitro zniža in nastanejo zato večkrat nevihte; so pa nevihte redke, ako gre veter od vzhoda preko jugovzhoda na jug. Nevihte, ki prihajajo od vzhoda, nastanejo visoko v ozračju, so posebno nevarne. Strela iz takih oblakov je sicer navadno redka, ima pa večjo električno napetost in je zato nevarnejša.

Ker je barometer — zlasti kovinski (aneroid) — pri nas že precej razširjen, navedemo par pravil, kako se mora opazovati.

Ako barometer pri zelo toplem vremenu pada, znači to nevihto, razven tega napoveduje hitro padanje močnejših vetrov.

Ako nastopi deževno vreme takoj po padanju barometra, ne bo dolgo deževalo. Ravno tako pa tudi lepo vreme ne bo trajno, ako nastopi takoj po dvigu barometra.

Ako pada barometer pri deževnem vremenu, moremo pričakovati mnogo dežja. Ako pa pri deževnem vremenu raste in ostane visoko, moremo pričakovati po 1—2 dveh trajno lepo vreme.

Ako barometer pri lepem vremenu pade in ostane nizko, nastopi kmalu močno deževje, po zimi pa sneg. Ako pa se pri deževnem vremenu barometer nenadno dvigne zelo visoko, deževno vreme ne bo trajno.

Nestalen barometer napoveduje tudi nestanovitno vreme.

Razven opazovanja vetra in barometra imamo še nekatere druge pojave v naravi, ki nam s precejšnjo gotovostjo napovedujejo lepo ali slabo vreme. Lepo vreme moremo pričakovati, če zvezde niso zabrisane (kakor prevlečene s pajčolanom), če zginejo pahuljice na nebu, če šumi v vrhovih dreves, ako je mesec več noči jasen, ako zaide solnce čisto in jasno na rdečem večernem nebu. Dež pa naznanja vzhajajoče solnce, ako je zavito v meglo, ali pa če razširja ob zapadu okrog sebe modrikasto svetlobo.

Kakor pa je važno, da vsaj deloma moremo določiti vreme naprej in temu primerno uravnamo delo, ne moremo vplivati na potek vremena. Zato moramo vse kmetijske posle imeti uravnane tako, da zlasti za časa žetve izkoristimo lepo vreme čim bolj in čim hitreje.

Košnja.

Na košnjo moramo biti popolnoma pripravljeni, to se pravi, da do časa, ko začnemo s košnjo, ostale posle v čim večji meri dovršimo, da nas med košnjo čim manj ovirajo. Vse orodje, ki ga rabimo pri spravljanju sena, moramo imeti popolnoma pripravljeno in v redu ter v zadostnem številu na razpolago. Skrbeti moramo, da imamo zadosti delavnih moči na razpolago, da moremo lepo vreme čim bolje izkoristiti.

Ko začnejo trave in druge krmne rastline cveteti, je to znak, da je treba začeti s košnjo. Pri nas skoraj povsod kosijo prepozno. Dokazano je, da so redilne snovi v travi, ki je v cvetu, mnogo bolj prebavljive, kakor pa že odcvetele trave. Pri odcveteli travi in detelji biljke ostarijo in oleseni, kar vedno bolj zmanjšuje prebavljivost, tako da so donosi na večji množini krme samo navidezni. V resnici pa je postal velik del krme radi prepozne košnje neprebavljiv. Seveda pa tudi ne smemo začeti s košnjo prerano.

Ako je vreme ugodno, je spravljanje sena v razmeroma kratkem času končano. Zjutraj je trava pokošena

in raztrošena, tekem dneva enkrat ali dvakrat obrnjena, zvečer pa pospravljena v kupe. Ti kupi, pri še zelo svežem, manj kot na pol suhem senu, ne smejo biti preveliki. Preko noči nastane v njih vrenje in to je vzrok, da se seno naslednji dan lažje in hitreje suši.

Ako pride med sušenjem sena deževno vreme, smo mnogokrat prisiljeni, da spravimo na pol suho krmo večkrat v kupe, pa zopet raztrosimo. Sušenje take premočene krme je pa mnogo težje kakor sveže nakošene. Ako pride dež, ko je krma že skoraj suha, napravimo velike, bolj visoke, kakor široke kupe. Pri še slabo suhi krmi morajo biti kupi mali, ker začne drugače krma lahko gniti. Zgube, ki nastanejo pri sušenju sena, če pride dež, so prav znatne. Izgubi krma na redilnih snoveh in na okusnosti.

Radi slabega vremena in nizke temperature se razvijajo letos krmne rastline zelo počasi. Zato se bo tudi košnja zakasnila za 1 teden do 14 dni. Da pa bo nato mogoče izrabiti čim bolj vsako lepo vreme, je treba, da smo z drugimi posli na polju in njivah do košnje gotovi. Okopavanje krompirja, pese itd. nas med košnjo ne bi smelo motiti. S temi deli moramo biti že preje gotovi.

Hmeljska stenica.

Dne 26. m. m. je Hmeljarsko društvo poročalo, da je hmeljska rastlina zdrava in brez škodljivcev. Nekaj dni pozneje so se že javili hmeljarji raznih krajev našega okoliša ter naznanili, da opazujejo poleg bolhača tudi hmeljsko stenico v prav obilni množini.

Hmeljska stenica, katerih je več vrst, je eden izmed najopasnejših škodljivcev našega hmelja. Ona pa ne živi izključno na hmelju, nego tudi na nizkem grmovju in na raznih travniških rastlinah. Naziranje, da se je hmeljska stenica pri nas udomačila potom hojevih drogov, kojih se tuintam poslužujejo hmeljarji, je napačno.

Hmeljske stenice povzročajo takozvano »oslepelost« hmelja, vsled katere postanejo kobule le slabe, nerazvite, kakor bi bile ocvrte, ali jih pa sploh ni. Stenice zabodejo svoje rilčke v liste, poganjke in najrajše v poganjke konice, sesajo rastlinsko hrano in povzročajo vsled tega zastoj v rasti in zgoraj navedeno »oslepelost«.

Stenice so na zgornjem delu telesa rjavo-pisane, na spodnjem pa zelenkaste barve, do 8 mm dolge, jako gibljive živalice, ki se hitro skrijejo za liste ali droge, ali se pa spuste kar na zemljo, ako sumijo nevarnost.

Stenice polagajo svoja jajčeca na liste, na trte in poganjke, pod skorjo hmeljskih drogov in v njene razpokline. Iz jajčec pridejo drobne ličinke, ki se večkrat levijo in se tako spreminjajo v popolno stenico. Metamorfaza te žuželke torej ni popolna, ker se stanje bube preskoči in je ličinka, dasi zelo mala, že stenici podobna,

le samo da ima začetkoma namesto kril le dva okrška. Hmeljske stenice imajo po dva para kril, sprednji ste usnjati, spodnji pa ste kožnati. V miru ležijo krila vodoravno. Stenice se hitro plode. Pozno v jeseni polagana jajčeca pa tudi prezimujejo. Prezimujejo pa tudi stenice same, ki potem spomladi začenjajo svoje pomnoževalno in uničujoče delovanje.

V zatiranje stenic in tudi drugih živalskih škodljivcev na hmelju se priporočajo sledeča sredstva:

1. Nadomeščanje hmeljskih drogov z žico.

2. Zažiganje vseh listov, panog in trt, vsega plevela in raznih odpadkov, ko je po obiranju trta dozorela.

3. Uničujoči in stanoviten boj vsemu plevelu.

4. Pravilno in zadostno, ne pretirano gnojenje hmeljskih nasadov in ponovno in pravočasno rahljanje zemlje z motjko in s kultivatorjem.

5. Uničevanje stenične zalege in za lege drugih škodljivcev v razpoklinah in pod skorjo hmeljskih drogov potom ognja ali potom vode.

6. Škropljenje napadenih rastlin s ½%—1% (proti rdečemu pajku 2%) raztopino tobačnega ekstrakta, pomešanega z 1½ kg mazavega mila.

7. Škropljenje z 1% tekočino preko hanih kvasijevih trsk (zoper rdečega pajka do 1½%) in 1 in pol kg mazavega mila.

8. Škropljenje s petrolejevo emulzijo. Na 100 litrov vode pride ½ litra petroleja in 1½ kg mazavega mila.

9. Škropljenje s »Hmelinom« in švajnfurtskim zelenilom, ki je hud strup, pa še ni zadostno preiskušeno.

Vsa zaželjena tozadevna pojasnila dobijo društveniki pri vodstvu našega Hmeljarskega društva v Žalcu.

Gospodarska obvestila.

Za dobre gospodarske zveze z drugimi državami se trudi naša vlada. Z Nemčijo že imamo trgovinsko zvezo. Ta teden se vršijo posvetovanja med Jugoslavijo in Avstrijo za novo trgovinsko pogodbo, a kmalu nato s Čehoslovaško. Od 20. do 30. maja so bili v Jugoslaviji na obisku odposlanci čehoslovaškega državnega zbora, ter so skupno z zastopniki naše nar. skupščine imeli posvetovanja, katero blago bodo Čehi kupovali od nas, a katero mi od Čehov. Čehi rabijo naš tobak, zrnje, moko, živino, meso, sadje, vino in druge naše kmetijske pridelke. Mi pa potrebujemo od Češke sukno, železo, stroje itd. Od Jugoslovanskega kluba sta bila v jugoslovanski komisiji poslanca Zebot in Štrcin. Sklepi obeh zastopstev so se zapisali, podpisali in izročili naši, oziroma češki vladi. Naša vlada prav posebno gleda na to, da smo si dobri s severnimi državami. Edino v Avstrijo, Češko, Nemčijo in druge severne države moremo iz Jugoslavije prodajati pridelke, ki jih imamo za lastne potrebe preveč. To je prava in zdrava gospodarska politika. Ne pa tista, ki jo vodijo samostojni demokrati in Radičevci. Ti ljudje pa pri-

digujejo samo sovraštvo in bi se še menda celo veselili, če bi mi imeli vojno z Italijani. Radi tega pamet, pamet, ljudje božji! Proč od samostojnih demokratov in Radičevcev!

Zveza čebelarških podružnic priredi v mesecu juniju sledeče čebelarške shode in tečaje: Dne 10. junija celodnevni tečaj v Oplotnici za podružnico konjiškega okraja, predava g. župnik Peternel, predsednik zveze. Dne 10. junija popoldan predavanje za čebelarško podružnico Sv. Marjeta pri Moškanjcih pri čebelnjaku g. Fr. Prelogu v Zagajcih, predava g. Josip Kosi. Dne 17. junija celodnevni tečaj za podružnico Kapela-Radenci v Kapelah na oblastnem loznem in vočnem nasadu, predavatelj g. Ivan Jurančič. Dne 17. junija celodnevni tečaj v Mežici, predavatelj g. J. Kosi. Dne 24. junija celodnevni tečaj v Petrovčah za Savinjsko podružnico, predavatelj g. Andrej Pikel, čebelarški mojster. Čebelarji, člani kakor i nečlani društva, se vabijo, da se teh prireditev v kar najobilnejšem številu udeležijo!

Sv. Marjeta niže Ptuja. Tukajšnja čebelarška podružnica priredi v nedeljo, dne 10. junija, ob dveh popoldne pri čebelnjaku g. Fr. Prelogu v Zagajcih velepotrebno predavanje o perečih vprašanjih naše stroke. Predava g. Josip Kos iz Celja. Vabljeni so vsi člani in nečlani! — Predsedstvo.

Stanje hmeljskih nasadov na Češkem. Zatec, dne 24. maja 1928. Stanje zgodaj obrezanih nasadov, kojih je približno 10%, je z ozirom na letošnje vremenske razmere še precej zadovoljivo. Tu sem spadajo le drugoletni nasadi, ki se, kakor znano, vedno prvi obrezujejo. Vsi drugi nasadi, to so vsi po Veliki noči obrezani, so pa slabi. Nadloga po bolhaču je obča in tako silna, kakor že minulih 20 let ni bila. Obširni distrikti v najboljših legah so po bolhaču tako napadeni, da so še celo goli. Poškodovanje po bolhaču je pospeševala še podnormalna temperatura, ki je tudi ovirala rastlino v rasti. Nekateri zgodaj obrezani nasadi so vsled nočnega mraza celo pozebli in se morajo izruvati. Obče je stanje hmeljskih nasadov prav slabotno in nezadovoljivo. — Savez hmeljarskih društev.

Rešitev ugank. Čevljarju je najbolj sladka nit, ker jo vedno v usta vtika. — V gori posekano, v dolini obdelano, človeka nosi, vendar ni ne v zraku in ne na zemlji, ampak je na vodi, namreč čoln. — Poleti valja štruktije, pozimi pa zobe v steno tišči — brana.

Nove uganke: Bije, pa nima rok, gre, pa nima nog — kdo? — Vse lep pomete krog hiše in vse zastonj — kdo? — Oče vsem svojim sinom kapico da, a sam je nima — kdo? — V nekem hlevu so race in zajci. Vsega skupaj je v hlevu 60 glav in 166 nog — koliko je rac in koliko je zajcev?